

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene esittää, että soteuudistuksessa ammattikorkeakoulujen sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden harjoittelusta tehdään maksutonta samaan tapaan kuin yliopistojen ja ammatillisen koulutuksen sosiaali- ja terveysalojen koulutuksissa. Tätä koskeva esitys valmisteltiin viime vaalikaudella käsittelemättä jääneeseen sote-järjestämislakiin. Valitettavasti tämä esitys ei sisälly nyt lausunnolla olevaan sote-lakipakettiin.

Sote- ja maakuntauudistus mahdollistaa harjoittelukäytäntöjen uudistamisen. Tälle on tarvetta, koska maksujen perimisestä huolimatta harjoittelupaikkojen järjestämisessä on ollut ongelmia. Harjoittelupaikkojen määrä on kasvamassa, koska ammattikorkeakoulujen opiskelijamäärät ovat kasvussa sosiaali- ja terveysalan työvoimatarpeisiin vastaamiseksi. Tämäkin korostaa tarvetta nykytilan muuttamiseen.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun kokoaminen mahdollistaa sote-maakunnan ja ammattikorkeakoulun välisen yhteistyön tiivistämisen harjoittelujen suunnittelussa ja toteuttamisessa laadukkaalla tavalla. Maksuista luopuminen mahdollistaa ammattikorkeakoulujen opettajien nykyistä vahvemman ohjauspanoksen työpaikoilla. Tämän yhteistyön tulee kattaa myös mahdolliset yksityiset palvelun tuottajat.

STM selvitti keväällä 2018 ammattikorkeakouluopiskelijoiden harjoittelujen järjestämistä. Selvityksen mukaan vuonna 2017 ammattikorkeakoulujen ja soten toimintayksiköiden välillä oli yli 13 700 harjoittelusopimusta, joista 70 prosentin perusteella maksettiin korvauksia. Sosiaali- ja terveysalalla ei siis ole yhtenäistä käytäntöä maksuista ammattikorkeakoulujen osalta. H

Selvityksen mukaan harjoittelumaksuihin meni vuonna 2017 yhteensä 8,3 miljoonaa euroa, mikä vastasi yli prosenttia ammattikorkeakoulujen valtionrahoituksesta. Tuolloin valmisteltujen sote-maakuntien noin 18 miljardin euron kustannuksista ammattikorkeakoulujen maksut olisivat kattaneet alle 0,05 prosenttia. Harjoitteluista perittävät maksut ovat pois ammattikorkeakoulujen tarjoamasta opetuksesta ja ohjauksesta.

Ammatillisen koulutuksen (sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja) osalta harjoitteluista (koulutussopimus) perittävät maksut on kielletty OKM:n lainsäädännöllä. Yliopistojen lääkärikoulutuksen harjoitteluista on säädetty STM:n valmistelemissa lainsäädännössä.

Arene ry muistuttaa, että harjoittelu on pakollinen osa ammattipätevyyden hankkimista. Samalla se tarjoaa työnantajille mahdollisuuden hyvien opiskelijoiden rekrytointiin. Opiskelijat ovat työyhteisölle voimavara.

Suomessa on 20 ammattikorkeakoulua, jotka kouluttavat sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia. Tutkinnon suorittajia on vuosittain noin 10 000. Sote-maakunnalla on järjestämisvastuunsa toteuttamiseksi oltava toiminnan edellyttämä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö sekä hallinnollinen ja

muu henkilöstö. Suuri osa tästä henkilöstöstä koulutetaan ammattikorkeakouluissa, jotka on nähtävä sote-maakuntien strategisina kumppaneina.

Arene ry muistuttaa, että tutkinto-opiskelijoiden harjoittelujen lisäksi kumppanuuteen kuuluvat henkilöstön osaamisen ja täydennyskoulutuksen järjestäminen sekä toiminnan kehittäminen (TKI).